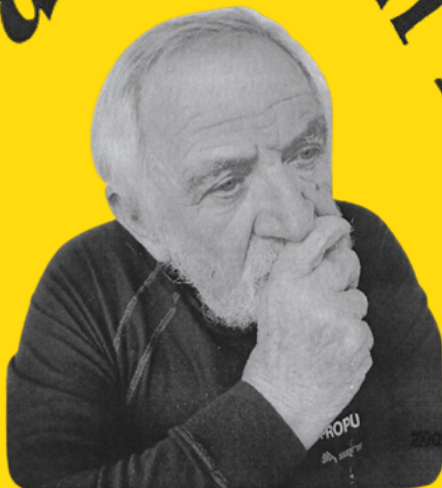

DUM Ā NĪ

Jan Žák

a

Blanka Brodská

Dumání

Jan Žák a Blanka Brodská

Dumání

Jan Žák a Blanka Brodská

Text © 2022, Jan Žák a Blanka Brodská

1. vydání © 2022, [Lukáš Vik – E-knihy hned](#)

ISBN ePub formátu: 978-80-7536-357-2 (ePub)

ISBN PDF formátu: 978-80-7536-358-9 (PDF)

Konverze do elektronických formátů a obálka:

[Lukáš Vik](#)

Prolog

Čas nikdo nezastaví, a je pouze na nás, abychom ve chvíli, kdy nám dohořívá svíčka života, mohli říci: „Nežil jsem marně.“ Staré mudrosloví praví, že muž by měl postavit dům, zasadit strom a vychovat dítě. V dnešní době se ale hodnoty života změnily, většina lidí podlehla jen honbě za hmotnými statky.

V mládí není čas ani vůle přemýšlet o tom, co po nás zůstane, a ve stáří už bývá pozdě na vytváření nějakých hodnot. Navíc mnoho lidí se nechá ovlivňovat soudobými událostmi do té míry, že myslí pouze na to, aby se teď měli dobře, někteří dokonce jenom přežívají. Až ve stáří je více času na přemýšlení a také na bilancování.

Tato knížka je souborem třiceti dvou esejí, pojednávajících o běžných i neběžných životních situacích. Eseje situaci neřeší, jen předkládají čtenáři fakta a skutečnosti, aby si možnost optimálního řešení vyhodnotil sám. Záleží na každém jednotlivci, jak dokáže využít zmíněné poznatky a zkušenosti pro své životní postoje. Lze předpokládat, že čtenář nebude s některými výroky v knížce souhlasit, ale absolutní pravda vyjde najevo někdy až po řadě let, takže může být dosti neuvážené dělat předčasné závěry. Kritický tón, který v některých esejích zaznívá, by neměl být na škodu, je spíše upozorněním, že by se něco mohlo zlepšit. Život je

samozřejmě složitější, předkládané eseje se zabývají pouze okruhem problémů, týkajících se běžného občana, vědecké úvahy jsou jim vzdálené.

Musím přiznat, že některé uváděné myšlenky nebo jim podobné jsem publikoval už v knížce *Reflexe a realita*, ta však vyšla pouze v elektronické podobě, což osloví poměrně málo čtenářů, takže by nemělo být na škodu znova se o nich zmínit.

Po úspěšné spolupráci s básničkou Blankou Brodskou při psaní knihy *Tandem* je zde každá esej doplněna její básničkou, což může čtenář kvitovat jako pokus o symbiózu prózy a poezie. Každou esej uzavírá ještě přísloví nebo citát, obsahující životní moudro, vztahující se k danému problému.

Podstatné je, aby se čtenář zamyslel nad obsahem jednotlivých esejí, a pokud zjistí, že by mohl něco ve svém životě zlepšit, aby se o to aspoň pokusil.

Autor textu

O životě

„Život je jen náhoda, jednou jsi dole, jednou nahoře,“ tato slova písně vynikajícího hudebního skladatele Jaroslava Ježka docela dobře vystihují skutečnost, že život je pomíjivý fenomén, který netrvá věčně a je plný zvrátů. Nikdo vlastně ani neví, jak život na Zemi vznikl, vědecké teorie však téměř s jistotou tvrdí, že na Zemi jednou k zániku života dojde. Že to není pouhá fantazie, dokládá snaha vědců najít ve vesmíru příhodnou planetu, na které by mohlo lidstvo nový život založit. Protože je to však vize příliš vzdálené budoucnosti, věnujme se úvahám, které souvisejí s přítomností.

Žádný světový vynález se ani zdaleka nemůže srovnávat s tím, že z pouhé buňky vznikne živý tvor, což zajišťuje reprodukci celé fauny i člověka. Zázračnost této skutečnosti si právem zaslouží pojmenování majestát života. Neexistuje vznešenější a důstojnější dar, než je vznik a zachování života. Jaký je cíl života? Ve sportu je cíl konečnou metou, ale cílem bytí není jeho konec, nýbrž jeho průběh. Smyslem života je plodná existence, vytváření hodnot, schopnost vnímat vnější svět, učit se od přírody, citlivě rozpoznávat zlo od dobra, pomáhat bližním, umět se radovat i z úspěchů kamarádů a umět si poradit v každé situaci. V nynější době jsme svědky degradace lidských hodnot, celebritami

jsou i gauneři, zločinci a vrazi.

Současný svět je přetechnizovaný, součástí toho je honba za ziskem v takové míře, že rozdíl mezi bohatými a chudými lidmi se stále zvětšuje. Nicméně nedílnou součástí života každého jedince jsou duševní stavy, které v podstatě rozhodují o tom, zda člověk žije opravdu šťastně. Svou pozemskou pouť bychom měli prožít tak, aby při konečném bilancování jsme byli spokojeni s tím, co jsme vykonali, ale abychom byli nespokojeni s tím, co jsme neudělali, a přitom mohli udělat.

Dnešní populaci můžeme rozdělit podle věku na čtyři generace – starou, střední, mladou a dospívající. Stará generace je stále poměrně silná, jsou to lidé starší sedmdesáti let, i stoletých je u nás kolem pěti set. Tato generace brzy uzavírala sňatky, brzy měla děti, a málo se rozváděla. V důsledku poválečného budování byla pracovitá, celý život většinou strávila v jednom zaměstnání, v jednom bydlení a bála se dluhů. Její způsob života byl ovlivňován mocenským rozdělením Evropy na Východ a Západ. Jsou to dnešní babičky a dědečkové, z jejichž pohledu dnešní rodiče mají málo odpovědnosti a děti mají málo disciplíny a pravidel. Nostalgicky vzpomínají na tranzistorová rádia, gramofony a na první televizory.

Střední generaci lze označit za mírně cynickou a pesimistickou, vydělávání peněz je pro ni

nejdůležitější položkou v žebříčku hodnot. Jde o potomky z často rozvedených rodin a pracujících matek, kvůli možnosti podnikat mnohdy odkládají sňatek i plození dětí na pozdější dobu. Své mládí si neuměli představit bez walkmanu a kazetového magnetofonu, v dospělosti neumí žít bez počítače.

Mladá generace vyrůstala za přehnané rodičovské péče, děti byly ujišťovány, jak jsou výjimečné, škola se podřizovala jejich náladám. Díky tomu jsou hodně narcistické, a mnohdy mají přehnané sebevědomí. V dospělosti chtějí žít v maximálním pohodlí, v zaměstnání si klidně řeknou o zvýšení platu, bez velkého uvažování se zadlužují, jejich krédem je – teď se mít dobře. Návyky z dětství je doprovází i v dospělosti, bez mobilního telefonu a především bez internetu si život vůbec neumí představit.

Dospívající generace se narodila v digitálním světě, děti už v první třídě mají v kapse mobil a v tašce tablet. Jejich mnohdy jedinou zábavou je internet, veškerý volný čas tráví u počítače, kamarády mají většinou jenom virtuální, některé z nich osobně ani neviděli. Státní instituce neuznávají, pojmy tradice a národ jsou jim cizí. Školu považují za ztrátu času, protože všechny informace najdou na internetu. Jejich snahou je stát se jedním z youtuberů, kteří mnohdy vydělávají násobky platu svých zaměstnaných rodičů. Od sdělovacích médií očekávají pouze zábavu, do přírody moc nechodí,

cestování nepostrádají, tělesný pohyb jim nic neříká. Jsou bohužel předobrazem života celé společnosti v poměrně blízké době, což vede k zamyšlení, kam lidstvo spěje.

V následujících verších je shrnuta celá filozofie života:

*Život je zázrak nad zázraky,
svítí v něm slunce, ženou se mraky,
největší mocí zde ale je
důvěra, láska, naděje.*

*Obdiv si zaslouží každý tvor,
a také náš smysl pro humor,
i krása, která kolem svítí
v nádheře krajiny, kopců a kvítí.*

ŽIVOT JE DAR ÚŽASNÝ, ALE JENOM DOČASNÝ

O práci

Život bez práce nemá smysl. Už v pravěku člověk poznal, že musí pracovat, aby mohl přežít. Musel lovit zvěř a naučit se pěstovat obilí, vyrábět si nástroje a budovat obydlí. Evoluce postupně měnila způsob práce, zdokonalovaly se výrobní prostředky a to výrazně ovlivňovalo způsob života. Dnes jsou všechny druhy technologií na vrcholné úrovni, automatizace zlevnila výrobu na neuvěřitelné minimum ceny, ale o to výrazněji zdražila ruční práce. Na vzestupu je zejména robotizace, která ruční práci nahrazuje nejen ve výrobě, ale i v řadě jiných odvětví lidské činnosti.

Postupné zdokonalování výrobních procesů umožňuje zkracování pracovní doby, šestidenní pracovní týden se v průběhu doby změnil na pětidenní, a dnes už se hovoří o zavedení čtyřdenního pracovního týdne. Je to určitě přínos pro život lidí, ale je otázkou, kdo jak bude více volného času využívat. Může to dokonce znamenat, že stoupne kriminalita, protože nuda vlastnosti lidí nezlepší. Důkazem je skutečnost, že s nezaměstnanou „zlatou mládeží“ jsou vždycky velké potíže. Naproti tomu kutilové volný čas prakticky neznají a žádný kutil nikdy žádnou neplechu nedělal. Když člověk najde v práci zalíbení, dokáže vytvořit úžasné věci, a jeho život je opravdu naplněn.

Pokud má někdo zaměstnání jako svého koníčka, může hovořit o štěstí. Práce je pro něho potěšením a on je opravdový profesionál. Jenomže třeba jiný profesionál, také placený za svou práci, možná nesahá ani po kolena některému amatérovi. Ten placený není, ale svými vědomostmi a zkušenostmi lecjakého profesionála „strčí do kapsy“.

*Že bez práce nejsou koláče,
každý z nás dávno ví.
Někdo si nad tím zapláče
nebo se rozzlobí.*

*Jiný se cítí otráven
a radši by trpěl hlad.
Nejlepší práci vždy vykoná ten,
kdo se jí baví a kdo ji má rád.*

KOMU SE NELENÍ, TOMU SE ZELENÍ

O výchově

Děti jsou budoucnost národa, takže jejich výchovu nelze podceňovat. Je zajímavé, že „nejchytřejší“ v tomto směru jsou lidé, kteří žádné děti nemají. Názory na výchovu dětí se liší od jejich naprosté volnosti až po vojenský dril, avšak rozhodující vliv na dítě má jeho matka. Podle vědeckých výzkumů ovlivňuje matka mentální vývoj dítěte už ve svém lůně. Svou roli sehrává i depriváční syndrom, což je duševní strádání dítěte, pokud nemá dostatečný kontakt se svou matkou.

*Zvyk je železná košile
a pěstovat ho trvá věky.
Co s dítětem, když je zlobivé?
To chce uvážlivé kroky,
jak zakotvit v dětské duši,
co je správné, co se sluší.
Jistě ne facky a klečet o hladu...
Nejlepší výchova je v dobrém příkladu.*

Zní to trochu nadneseně, ale osobnost člověka se utváří hlavně v dětském věku. Proto za protektorátu německé úřady dávaly české děti na převychování do německých rodin, a dnes radikální islámisti učí malé děti střílet ze samopalu a uřezávat hlavy